

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain muuttamisesta**

**ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Ulkomaanedustuksen korvauksista annettuun lakiin ehdotetaan tehtäväksi korvausjärjestelmän kehittämiseksi tarpeellisia muutoksia ja säädösteknisiä tarkistuksia. Uudistuksella pyritään myös keventämään järjestelmän hallinnointia. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset lapsen päivähoidon korva-

uksesta ja korkean turvallisuusriskin asemapaikkoja koskevista erityisjärjestelyistä. Ulkomaanedustuksen korvauslautakunta ehdotetaan lakkautettavaksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

## PERUSTELUT

### 1 Nykytila

Laki ulkomaanedustuksen korvauksista (596/2006) tuli voimaan 1.10.2006 lukien. Lain hyväksymisen yhteydessä annetussa lausumassa eduskunta edellytti hallituksen tarkkaan seuraavan ja arvioivan ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmän toimivuutta sekä ryhtyvän seurannan ja arvioinnin perusteella, tarvittaessa nopeastikin, tarpeellisiin lainsäädäntö- tai muihin toimenpiteisiin.

Vuonna 2006 toteutetun uudistuksen jälkeen ulkoasiainministeriö on kerännyt kokemuksia korvausjärjestelmän toimivuudesta ja selvittänyt muutostarpeita. Ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmä on pääpiirteissään toimiva eikä siihen ole tarvetta tehdä laajoja rakenteellisia muutoksia lähivuosina. Järjestelmässä on kuitenkin todettu joitakin muutostarpeita, joiden laajuus vaihtelee yksittäisistä säädösteknisistä yksityiskohdista hieman laajempiin korvauslajikohtaisiin kokonaisuuksiin.

Nykyisen lain säätämisen yhteydessä säädösrakennetta uudistettiin perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaisesti siten, että korvausten perusteista säädetään laissa ja korvausmääristä säädetään asetuksenantovaltuuksien nojalla ulkoasiainministeriön asetuksella. Järjestelmän ylläpitäminen ja korvaustensojen päivittäminen eivät siis yleensä edellytä lainmuutoksia. Nykyinen lakiin perustuva korvausjärjestelmä voidaan siihen tässä esityksessä ehdotettujen tarkistusten avulla todennäköisesti pitää hyvin toimivana pitkälle tulevaisuuteen.

### 2 Ehdotetut muutokset

**2 §. Määritelmät.** Laissa toistuu usein käsite "virkamies", jolla tarkoitetaan edustustoon lähetettyä ulkoasiainhallinnon virkamiestä. Vaikka tämä rajausta ilmenee asiayhteydestä, pykälään ehdotetaan lisättäväksi virkamies-käsitteen määritelmä, koska se tässä laissa

käytettynä poikkeaa käsitteen yleisestä merkityksestä.

Lasta koskevaa määritelmää ehdotetaan yksinkertaistettavaksi siten, että poistetaan 18 vuotta täyttäneiden alle 20 vuotiaiden osalta edellytys päätoimisesta opiskelusta lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa. Käytännössä lähes kaikki mukana seuraavat 18-19-vuotiaat lapset ovat päätoimisia opiskelijoita. Etuuksien päättymisajankohdan määrittely opintojen päättymisvaiheessa on kuitenkin hankalaa ja voi aiheuttaa kohtuuttomia seurauksia. Kun mainitulla edellytyksellä on vähäinen merkitys järjestelmän kokonaisuudessa, katsotaan tarkoituksenmukaiseksi poistaa se laista.

Lisäksi puolison lasta koskevista määritelmistä ehdotetaan poistettavaksi edellytys, että puolison huollettavana ollut lapsi asuu tai on asunut samassa taloudessa virkamiehen kanssa. Kun lapsikorotusta 4 §:n mukaan maksettaisiin vain mukana seuraavalle lapselle, mainitulla määritelmällä ei käytännössä ole merkitystä järjestelmän kokonaisuudessa ja on tarkoituksenmukaista poistaa se laista.

Mukana seuraavan perheenjäsenen määritelmää ehdotetaan täsmennettäväksi sanamuodoltaan muuttamatta sen varsinaista sisältöä. Perheenjäsenen mukana seuraamiseen perustuviin etuuksiin ei synny oikeutta, jos asuminen asemapaikalla kestää alle kuuden kuukauden ajan. Tämä edellytys sisältyy mukana seuraamiseen määritelmää koskevaan säännökseen, jotta sitä ei tarvitse erikseen toistaa korvauksia koskevissa säännöksissä.

**4 §. Paikalliskorotus.** Paikalliskorotuksen määritelmää ehdotetaan hieman täsmennettäväksi, jotta se vastaa sanamuodoltaan tarkemmin lain 1 §:ssä olevaa soveltamisalaa ja korvausten verottomuutta koskevassa tuloverolain 76 §:ssä olevaa määritelmää.

Paikalliskorotus ehdotetaan maksettavaksi heti toimikauden alusta. Nykyinen sääntely ei ole johdonmukainen, koska paikalliskorotusta maksetaan vasta tosiasiallisesta asemapaikalle saapumisesta lukien siirryttäessä Suomesta edustustoon, mutta siirryttäessä edus-

tustosta toiseen virkautumispäivällä ei ole merkitystä. Myöskään poissaolo asemapaikalta esimerkiksi vuosiloman johdosta toimikauden kestäessä tai lopuksi ei vaikuta korvaukseen. Ottaen huomioon paikalliskorotuksen luonteen laskennallisia kustannuksia kattavana korvauksena ja asian vähäisen taloudellisen merkityksen on tarkoituksenmukaista maksaa korvaus koko toimikauden ajalta. Tämä myös keventäisi hallintoa.

Paikalliskorotukseen liittyvän puoliskorotuksen osalta ehdotetaan siirrettäväksi puolison ansiotuloja koskeva säännös lain 15 §:stä 4 §:ään, johon se asiayhteyden kannalta sopii paremmin. Samalla ehdotetaan muutettavaksi ansiotulojen vaikutusta koskevaa sääntelyä siten, että tulojen vaikutuksesta puoliskorotukseen annettaisiin yksityiskohtaiset säännökset asetuksessa. Tämä olisi johdonmukaista, kun paikalliskorotuksen ja siihen sisältyvän puoliskorotuksen euromäärät on jo nykyisin säädetty ulkoasiainministeriön asetuksessa. Lakiin sisältyisi puoliskorotuksen perustetta koskeva säännös, jonka mukaan korvausta voidaan alentaa tai jättää se myöntämättä puolison ansiotulojen perusteella.

Asetustason sääntelyssä olisi tarkoitus muuttaa säännöstä puolison tulojen vaikutuksesta siten, että säädöstekninen kytkentä työtömyysturvan peruspäivärahaan poistetaan. Asiallisesti näillä kahdella asialla ei ole yhteyttä toisiinsa, joten on tarkoituksenmukaisempaa määritellä tulojen vaikutus euromääräisesti. Tulorajaa on tarkoitus korottaa ja samalla jyrkentää tulojen alentavaa vaikutusta puoliskorotukseen.

Puolison väliaikaisten poissaolojen seuranta on hallinnollisesti raskas menettely eikä ole ylipäättäen tarkoituksenmukaista määritellä laissa tiettyä väliaikaisen poissaolon enimmäismäärää. Siksi puoliskorotusta koskevasta sääntelystä ehdotetaan poistettavaksi nykyisen lain 4 §:n 5 momentissa oleva säännös puolison väliaikaisesta poissaolosta. Tämä ei merkitse muutosta siihen, että puoliskorotuksen maksamisen perusteena on mukana seuraaminen eli se, että puoliso asuu asemapaikalla samassa taloudessa virkamiehen kanssa.

Paikalliskorotukseen liittyvää lapsikorotusta maksetaan nykyisen säännöksen mukaan riippumatta lapsen asuinpaikasta. Tämä on epäjohdonmukaista paikallis- ja puoliskoro-

tuksen perusteiden ja lain soveltamisalaa koskevien lähtökohtien kannalta. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että lapsikorotusta maksetaan vain mukana seuraavan lapsen perusteella. Samalla voidaan keventää lapsikorotuksen hallinnointia luopumalla opintorahan vähentämisestä lapsikorotuksesta, koska tällä ei ole järjestelmän kokonaisuudessa merkittävää vaikutusta.

Puolison ja lapsen asumista koskevissa tulkinnoissa voidaan tukeutua kotikuntalakiin. Laki edellyttää muuttoilmoituksen tekemistä asuinpaikkaa muuttaessa. Asuinpaikan vaihdoksista on mahdollista saada selvitystä muuttoilmoituksista ja väestötietojärjestelmästä. Toisaalta puolison tulojen vaikutus korvaukseen vähentää merkittävästi järjestelmän väärinkäytösmahdollisuuksia.

**6 §. Varustautumiskorvaus.** Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että se mahdollistaa asetustasolla korvauksen kohdentamisen nykyistä täsmällisemmin toimikauden pituuden ja edellisestä korvauksesta kuluneen ajan perusteella. Nykyisessä säännöksessä varustautumiskorvauksen maksamisen edellytyksenä on vähintään yhden vuoden toimikausi. Porras nollassa täyteen korvaukseen yhden vuoden kohdalla on liian jyrkkä. Korvauksen suuruutta olisi perusteltua porrastaa toimikauden pituuden perusteella.

Tämän johdosta ehdotetaan säädettäväksi, että korvauksen edellytyksenä on vähintään 11 kuukauden toimikausi ja että toimikauden pituus on yksi korvauksen suuruuteen vaikuttavista tekijöistä, joiden perusteella korvaussummat määritellään asetuksessa.

**7 §. Muuttokorvaus.** Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että edustustosta toimikauden päättyessä virkavapaalle jäävä voi hakea muuttokorvauksen viivästettynä virkavapauden päättymisen aikaan tapahtuvaa muuttoa varten. Normaalisti muuttokorvaus suoritetaan toimikauden päättyessä muutosta virkamiehen seuraavaan asuinpaikkaan. Nykyisessä säännöksessä oleva edellytys muuttamisesta kolmen kuukauden kuluessa toimikauden päättymisestä ehdotetaan poistettavaksi, koska tällaiselle säännökselle ei edellä esitettyjen muutosten jälkeen ole tarvetta.

Säännöksessä täsmennetään myös, että mukana seuraavaa perheenjäsentä koskeva osuus muuttokorvauksesta voidaan myöntää

erikseen. Käytännössä tämä koskee tilanteita, joissa perheenjäsen muuttaa asemapaikalle virkamiestä myöhemmin tai muuttaa pois asemapaikalta ennen virkamiehen muuttoa.

Lisäksi pykälään ehdotetaan korvausperusteiden ja määritelmien sanamuotoja täsmennyksiä sääösteknisiä muutoksia.

**9 §. Koulutuskorvaus.** Nykyisen säännöksen mukaan virkamiehellä on oikeus saada korvaus esiopetuskustannuksista, jos opetusta saava lapsi on täyttänyt viisi vuotta ja kysymys on ensimmäiselle varsinaista koululuokkaa välittömästi edeltävälle luokalle annettavasta sellaisesta opetuksesta, jonka saaminen on lapsen koulunkäynnin kannalta perusteltua.

Tätä määritelmää ehdotetaan selkiytettäväksi. Oikeus koulutuskorvaukseen alkaisi lukuvuoden alusta sinä kalenterivuonna, jonka aikana lapsi täyttää viisi vuotta. Käytännössä tämä johtaisi yleensä samaan lopputulokseen kuin nykyinen säännös. Yksinkertaisempi ja selkeämpi määritelmä on tarpeen myös siksi, että koulutuskorvauksen alkamisajankohdan perusteella on tarkoitus rajata myös ehdotetun uuden päivähoitokorvauksen päättymisajankohta (ks. jäljempänä 9 a §.).

**9 a §. Päivähoitokorvaus.** Korvausjärjestelmään ehdotetaan lisättäväksi uutena korvauslajina korvaus mukana seuraavan lapsen päivähoidosta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista, joita nykyiset korvaukset eivät kata. Korvauksen edellytyksenä olisi hoidon järjestäminen ulkoasiainministeriön hyväksymässä hoitopaikassa. Ulkoasiainministeriön asetuksella määriteltäisiin korvauksen enimmäismäärä ja omavastuuosuus. Oikeus päivähoitokorvaukseen alkaisi lapsen täytettyä kolme vuotta ja päättyisi, kun oikeus koulutuskorvaukseen alkaa.

Päivähoitokorvausta koskevassa uudessa säännöksessä keskeisenä lähtökohtana on varhaiskasvatus. Suomessa pidetään tärkeänä, että päivähoitoikäisillä lapsilla on mahdollisuus ryhmämuotoiseen ammattimaisesti järjestettyyn varhaiskasvatukseen. Päivähoidon tukeminen on perusteltua myös työnantajapolitiikan sekä puolisoiden työelämässä pysymisen näkökulmista.

Päivähoitoikäisille lapsille ei kuitenkaan voida työnantajan taholta taata tai järjestää päivähoitopaikkaa asemapaikalla. Ehdotetun säännöksen perusteella voitaisiin korvata

päivähoitokuluja, jos vanhemmat löytävät suomalaisiin päivähoitopaikkoihin verrattavaa hoitoa tarjoavan päivähoitopaikan.

Korvaus rajattaisiin laissa 3-5 vuotiaisiin lapsiin niin, että sen päätyminen niveltyy koulutuskorvaukseen. Ikärajan peruste on yhtäältä taloudellinen ja toisaalta varhaiskasvatuksen kannalta tämä ikäryhmä on keskeisin. Korvauksen alkamisajankohtaa olisi mahdollista tulevaisuudessa laajentaa ulkoasiainministeriön asetuksella lakiin ehdotetun valtuussäännöksen nojalla.

Korvauksen suuruus suhteutettaisiin suomalaisen päivähoitojärjestelmän kustannuksiin ja omavastuuseen. Enimmäismäärä on tarkoitus mitoitaa suomalaisen päivähoitopaikan keskimääräisen kustannuksen mukaisesti ja perheen omavastuu korkeimman maksuluokan mukaisesti. Korvaus hallinnoitaisiin koulutuskorvauksen tapaan.

Korvaus suunnattaisiin ensisijaisesti ryhmämuotoiseen, ammattimaisesti järjestettyyn varhaiskasvatukseen, jossa viitteenä on suomalainen päiväkotitoimi. Korvausta ei myönnettäisi lapsen hoitoon kotona.

**10 §. Matkakorvaukset.** Matkakorvausten perusteita ja pykälän sanamuotoa on tarpeen selkiyttää. Erityisesti kotilomamatkojen perusteet ovat nykyisin tarpeettoman monimutkaiset ja osittain epä johdonmukaiset.

Virkamiehille myönnettävien kotiloma- ja tapaamismatkojen osalta ehdotetaan, että laissa säädettäisiin virkamiehellä olevan oikeus vähintään yhteen matkaan vuodessa. Nykyisin kotilomamatka on Euroopan alueelta joka toinen vuosi ja muualta joka vuosi. Tapaamismatkoja myönnetään nykyisin kaksi vuodessa.

Kotilomamatkan edellytyksistä poistettaisiin rajoitukset suhteessa siirtoajankohtaan ja vuosiloman pitämiseen. Virkavapaalle jäävän muuttomatkaa olisi mahdollista siirtää, kuten edellä 7 §:ssä on esitetty muuttokorvauksen osalta.

Kotiloma- ja tapaamismatkojen määrästä voitaisiin säätää tarkemmin ulkoasiainministeriön asetuksella, kuitenkin huomioon ottaen laissa määritelty vähimmäisoikeus. Tämä olisi johdonmukaista vuoden 2006 uudistuksessa luodun säädösrakenteen kannalta: korvausten perusteet ovat laissa, mutta yksityiskohdissaan korvausmääristä säädetään asetuksella.

**15 §.** *Perheenjäseniin kohdistuvien korvausten toissijaisuus.* Pykälästä ehdotetaan siirrettäväksi ansiotulojen vaikutusta puoliso-rotukseen koskeva säännös, kuten edellä 4 §:ssä on esitetty. Tämän johdosta myös pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi paremmin sen jäljelle jäävää sisältöä vastaavaksi. Myös säännöksen sanamuotoon ehdotetaan täsmennystä.

**17 §.** *Korvaukset virkamiehen virkavapauden aikana.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan virkavapauden aikana maksettavien korvausten edellytyksenä olisi asuminen asemapaikalla.

Tämä tarkennus perustuu lain 1 §:ssä määriteltyyn soveltamisalaan. Korvausjärjestelmässä on kysymys mainitun säännöksen mukaisesti ulkomaanedustukseen määrätyn virkamiehen ulkomailla suorittamasta työstä ja paikallisista olosuhteista johtuvien erityisten menojen kattamiseksi maksettavista korvauksista.

**21 §.** *Korvaukset korkean turvallisuusriskin asemapaikoissa.* Lain 21 §:ssä säädetään määräaikaisessa virkasuhteessa maksettavista korvauksista. Säännöksen nykyinen sisältö ehdotetaan poistettavaksi ja sen tilalle ehdotetaan korkean turvallisuusriskin asemapaikoja koskevaa säännöstä.

Nykyisessä säännöksessä on käytännössä kysymys eri hallinnonaloilta määrääjäksi rekrytoiduista erityisasiantuntijoista ja vastaavista edustustoissa asiantuntijatehtävissä toimivista henkilöistä, jotka tulevat ulkoasiainhallinnon palvelukseen vain yhden ulkomaankomennuksen ajaksi. Säännös määräaikaisen virkamiehen oikeudesta korvauksiin ei ole tarpeellinen, koska lakia sovellettaisiin määräaikaisiin virkamiehiin ilman tätä säännöstäkin.

Säännöksen varsinainen sisältö on varustautumiskorvauksen maksaminen 50 prosenttia alennettuna. On kuitenkin tarkoituksenmukaisempaa määritellä asianomaisissa tehtävissä toimivien virkamiesten varustautumiskorvaukset samoissa lain ja asetuksen säännöksissä kuin muidenkin virkamiesten korvaukset.

Poistettavan säännöksen tilalle ehdotetaan lisättäväksi kokonaan uusi säännös, joka koskee korkean turvallisuusriskin asemapaikkoja. Eräiden asemapaikkojen turvallisuustilanteen heikentyminen viime vuosina

on luonut tarpeen poikkeusjärjestelyille. Tällaisissa kohteissa virkamiehen perheen ei ole tarkoituksenmukaista seurata mukana. Toisaalta virkamiehen on työsuojelullisista syistä tarpeellista poistua alueelta säännöllisin väliajoin lepoa ja virkistäytymistä varten.

Ehdotetun uuden säännöksen mukaan korkean turvallisuusriskin asemapaikassa virkamiehellä ei olisi oikeutta lasta tai perheenjäsentä koskeviin korvauksiin sen mukaan kuin ulkoasiainministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Sen sijaan virkamiehellä olisi tällöin erityisolosuhteista johtuvien tarpeiden perusteella oikeus kotilomamatkakorvaukseen vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Ulkoasiainministeriön asetuksella määriteltäisiin korkean turvallisuusriskin asemapaikat. Säännöstä sovellettaisiin virkamieheen, jonka toimikauden alkaessa asemapaikka on määritelty korkean turvallisuusriskin kohteeksi.

**26 §.** *Ulkomaanedustuksen korvauslautakunta.* Ulkomaanedustuksen korvauslautakunta ehdotetaan lakkautettavaksi ja sitä koskeva 26 § kumottavaksi. Lautakunta on aikanaan asetettu yhteistyöelimenä edistämään korvausjärjestelmän ja siitä aiheutuvien kustannusten hallinnointia. Korvausjärjestelmä on vuonna 2006 tehtyjen perustuslaista johtuvien uudistusten jälkeen selkeästi lakiin ja asetukseen perustuva järjestelmä. Muutokset etuuksiin ovat siten aina säädösmuutoksia. Kaikki järjestelmän rakenteelliset ja muut merkittävät muutokset edellyttävät hallituksen esityksestä tehtävää lainmuutosta.

Tämän johdosta lautakunnalla ei enää nykyisin ole sellaista merkitystä ja tarvetta, joihin sen olemassaolo perustuu. Lautakunta on kankea ja raskas tapa huolehtia ulkoasiainministeriön yhteistyöstä valtiovarainministeriön ja muiden sidosryhmien kanssa korvausjärjestelmää koskevissa asioissa.

**27 §.** *Takaisinperintä.* Nykyisen säännöksen mukaan aiheettomasti maksettu korvaus voidaan periä takaisin valtion virkamieslain mukaisesti. Takaisinperintää koskevaa säännöstä on tarpeen täsmentää, koska joihinkin korvauksiin liittyy edellytyksiä, joiden täyttyminen ilmenee lopullisesti vasta tietyn ajan kuluttua korvauksen maksamisen jälkeen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan korvausta ei peritä takaisin, jos toimikautta tai asumista koskevan edelly-

tyksen täyttymättä jääminen johtuu virkamiehen tai perheenjäsenen sairaudesta, virkamiehestä riippumattomasta syystä toteutusta siirrosta toiseen toimipaikkaan, taikka muusta vastaavasta ulkoasiainministeriön hyväksymästä syystä. Muissa tapauksissa maksettu korvaus voitaisiin periä takaisin, jos korvauksen saamisen edellytys ei täyty.

### 3 Esityksen vaikutukset

#### 3.1 Taloudelliset vaikutukset

Ulkomaanedustuksen korvauksia maksettiin vuonna 2008 noin 38 miljoonaa euroa. Lakiin ehdotetuilla muutoksilla olisi vain marginaalisia vaikutuksia järjestelmän kokonaiskustannuksiin.

Ehdotettu kotilomamatkojen korvaaminen joka vuosi myös Euroopasta aiheuttaisi arviolta 80000 euron lisäkustannukset vuodessa. Päivähoitokorvauksesta aiheutuisi noin 100000—200000 euron vuotuiset kustannukset. Muilta osin vaikutukset olisivat vähäiset.

#### 3.2 Henkilöstövaikutukset

Esityksen lähtökohtana on hyvän henkilöstöpolitiikan edistäminen. Pyrkimyksenä on myös säännösten selkiyttäminen tulkintaon-

gelmien välttämiseksi. Lisäksi uudistuksella kevennettäisiin järjestelmän hallintoa, mikä olisi sekä työnantajan että henkilöstön etu.

### 4 Asian valmistelu

Ulkoasiainministeriö asetti 31.3.2009 hankkeen ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmän muutosten valmistelemiseksi. Hallituksen esitys valmisteltiin virkatyönä ministeriön henkilöstöyksikössä. Valmistelun tueksi asetettiin työryhmä, jossa oli mukana henkilöstöjärjestöjen edustus.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot valtiovarainministeriöltä, puolustusministeriöltä ja ulkoasiainhallinnossa toimivilta henkilöstöjärjestöiltä. Lisäksi esitysluonnosta käsiteltiin ulkomaanedustuksen korvauslautakunnassa.

### 5 Voimaantulo

Ehdotetut muutokset ulkomaanedustuksen korvauksista annettuun lakiin on tarkoitettu saatettavaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

## Laki

### ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*kumotaan* ulkomaanedustuksen korvauksista 29 päivänä kesäkuuta 2006 annetun lain (596/2006) 26 §,  
*muutetaan* 2, 4, 6 ja 7 §, 9 §:n 1 momentti, 10, 15, 17, 21 ja 27 §, sellaisina kuin niistä ovat 6, 7 ja 10 § osaksi laissa 853/2006 ja 21 § laissa 642/2007, sekä  
*lisätään* lakiin uusi 9 a § seuraavasti:

#### 2 §

##### *Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *virkamiehellä* ulkoasiainhallinnon virkamiestä, jonka virkapaikkana on edustusto;
- 2) *puolisolla* virkamiehen aviopuolisoa tai virkamiehen kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää avopuolisoa, jos avopuoliset ovat todistettavasti asuneet yhdessä vähintään kaksi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen lapsi;
- 3) *lapsella*:
  - a) virkamiehen alle 20-vuotiasta lasta, jonka huoltaja virkamies on tai oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta ja joka ei ansaitse elatustaan omalla työllään;
  - b) puolison alle 20-vuotiasta lasta, jonka huoltaja puoliso on tai oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta ja joka ei ansaitse elatustaan omalla työllään;
  - c) samassa taloudessa virkamiehen kanssa asuvaa virkamiehen tai puolison 20 vuotta täyttänyttä lasta, jonka huoltaja virkamies tai puoliso oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta ja joka sairauden, vian tai vamman vuoksi ei kykene elättämään itseään omalla työllään;
- 4) *perheenjäsenellä* puolisoa tai lasta;
- 5) *mukana seuraavalla perheenjäsenellä* puolisoa tai lasta, joka asuu asemapaikalla samassa taloudessa virkamiehen kanssa; mukana seuraamiseksi ei kuitenkaan katsota alle kuuden kuukauden pituista asumista;

- 6) *kotiapulaisella* kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetussa laissa (951/1977) tarkoitettua työntekijää, joka on työsopimussuhteessa virkamieheen ja joka välittömästi ennen palvelussuhteen alkamista asui Suomessa;
- 7) *asemapaikalla* edustuston sijaintipaikkaa; ja
- 8) *asemamaalla* edustuston sijaintivaltiota.

#### 4 §

##### *Paikalliskorotus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus ulkomaanedustuksen asemapaikalla suoritetusta työstä ja paikallisista olosuhteista johtuvien erityisten menojen kattamiseksi (*paikalliskorotus*). Paikalliskorotuksen suuruus määräytyy siten, että virkamiehen virkanimikkeen tai tehtävän vaatimusten sekä virkamiehen perheellisyyden perusteella määritelty paikalliskorotuksen perusarvo kerrotaan asemapaikan hintatasoon perustuvalla kalteuskertoimella ja valuuttakertoimella. Paikalliskorotus maksetaan virkamiehen toimikauden ajalta, jollei 16—18 tai 20 §:stä muuta johdu.

Virkamiehellä on oikeus saada paikalliskorotukseen korotus hänen mukanaan seuraavan puolison perusteella (*puolisokorotus*). Puolisokorotusta voidaan alentaa tai jättää se myöntämättä puolison ansiotulojen perusteel-

la siten kuin ulkoasiainministeriön asetuksella säädetään.

Lisäksi virkamiehellä on oikeus saada paikalliskorotukseen korotus mukana seuraavan lapsen perusteella (*lapsikorotus*).

Paikalliskorotuksen, puoliskorotuksen ja lapsikorotuksen tarkemmasta määräytymisestä ja suuruudesta säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella. Valuuttakerroin määräytyy ulkoasiainministeriön vahvistaman tilikurssin mukaan.

## 6 §

### *Varustautumiskorvaus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus ulkomaanedustukseen siirtymisestä johtuvia välttämättömiä hankintoja varten (*varustautumiskorvaus*), jos virkamies siirron yhteydessä muuttaa asemapaikalle, hänen toimikautensa asemapaikalla kestää vähintään yksitoista kuukautta ja edellisestä korvaukseen oikeuttaneesta siirrosta on kulunut vähintään kolme vuotta.

Varustautumiskorvauksen suuruus määräytyy virkamiehen virkanimikkeen tai tehtävän vaatimusten, toimikauden pituuden sekä virkamiehen perheellisyyden ja sen mukaan, kuinka pitkä aika edellisestä korvaukseen oikeuttaneesta siirrosta on kulunut.

Tarkemmat säännökset varustautumiskorvauksen määräytymisestä ja suuruudesta annetaan ulkoasiainministeriön asetuksella.

## 7 §

### *Muuttokorvaus*

Toimikauden alkamisen ja päättymisen yhteydessä virkamiehellä on oikeus saada korvaus asemapaikalle ja asemapaikalta pois siirtymisen johdosta tapahtuvasta virkamiehen ja mukana seuraavien perheenjäsenten asuinpaikan muuttamisesta aiheutuvista kustannuksista (*muuttokorvaus*). Mukana seuraavaan perheenjäseneneen kohdistuva osuus muuttokorvauksesta voidaan hakemuksesta myöntää erikseen. Jos virkamies toimikauden päättyessä jää virkavapaalle ja asuu edelleen asemapaikalla, muuttokorvaus voidaan myöntää virkavapauden päättyessä.

Korvauksen perusteena ovat arvioidut henkilökohtaisen matkatavaran ja muutossa kuljetettavan irtaimiston pakkaamis-, kuljetus-, purkamis-, välivarastointi- ja vakuutuskestannukset. Korvauksen suuruus määräytyy muuttoreitin, laskennallisten muuttokuutioiden ja mahdollisten erillisten kuluerien perusteella. Laskennalliset muuttokuutiot määritellään virkamiehen virkanimikkeen tai tehtävän vaatimusten sekä virkamiehen mukana seuraavien perheenjäsenten perusteella. Lisäksi muuttokuutioiden määrään voivat vaikuttaa toimikauden pituus ja asunnon mahdollinen kalustus. Tarkemmat säännökset laskennallisista muuttokuutioista ja muuttokorvauksen suuruudesta annetaan ulkoasiainministeriön asetuksella.

Jos asemapaikalle muutetaan muualta kuin Helsingistä tai virkamiehen edellisestä asemapaikasta taikka asemapaikalta muutetaan muualle kuin Helsinkiin tai toiseen asemapaikkaan, muuttokorvaus maksetaan lähinnä vastaavan muuttoreitin mukaisesti, kuitenkin enintään Helsingin ja asemapaikan välisestä muutosta suoritettavan muuttokorvauksen suuruusena.

## 9 §

### *Koulutuskorvaus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus hänen mukanaan seuraavan lapsen esi-, perus-, lukio- ja ammatillisesta perusopetuksesta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista, jos virkamiehen toimikausi kestää vähintään yhden vuoden (*koulutuskorvaus*). Oikeus koulutuskorvaukseen alkaa lukuvuoden alusta sinä kalenterivuonna, jonka aikana lapsi täyttää viisi vuotta ja päättyy sen lukukauden lopussa, jonka aikana lapsi täyttää 20 vuotta.

## 9 a §

### *Päivähoitokorvaus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus hänen mukanaan seuraavan lapsen päivähoitosta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista (*päivähoitokorvaus*). Korvauksen edellytyksenä on hoidon järjestäminen ulkoasiainministeriön hyväksymässä hoitopaikassa. Ulko-



asiainministeriön asetuksella voidaan säätää korvaukselle enimmäismäärä ja omavastuuosuus.

Oikeus päivähoitokorvaukseen alkaa seuraavan kalenterikuukauden alusta lapsen täytettyä kolme vuotta ja päättyy, kun oikeus koulutuskorvaukseen alkaa. Korvauksen alkamisajankohdan aikaistamisesta voidaan säätää ulkoasiainministeriön asetuksella.

## 10 §

### *Matkakorvaukset*

Edellä 7 §:ssä tarkoitetun muuton yhteydessä virkamiehellä on oikeus saada korvaus oman ja mukana seuraavien perheenjäsenten muuttomatkan kustannuksista (*muuttomatkakorvaus*). Korvaus maksetaan muuttoreitin mukaisesti. Jos virkamies toimikauden päättyessä jää virkavapaalle ulkoasiainhallinnon palveluksesta ja asuu edelleen asemapaikalla, muuttomatkakorvaus voidaan virkamiehen hakemuksesta myöntää virkavapauden päätymisen yhteydessä. Muualta kuin Suomesta tai asemapaikalta sekä muualle kuin Suomeen tai asemapaikalle muutettaessa muuttomatkakorvaus maksetaan enintään sen suuruisena, mitä asemapaikan ja Suomen välisestä muuttomatkastasta olisi maksettu.

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus omasta ja mukana seuraavien perheenjäsenten edestakaisesta matkasta asemapaikalta Suomeen aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista (*kotilomamatkakorvaus*) vähintään kerran kutakin täyttä vuoden ajanjaksoa kohden toimikauden alkamisesta lukien.

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus asemapaikan ulkopuolella asuvien perheenjäsenten edestakaisesta tapaamismatkasta perheenjäsenen pysyvältä asuinpaikalta virkamiehen asemapaikalle tai Helsinkiin taikka virkamiehen tai puolison matkasta asemapaikalta perheenjäsenen pysyväälle asuinpaikalle (*tapaamismatkakorvaus*) vähintään kerran kutakin täyttä vuoden ajanjaksoa kohden toimikauden alkamisesta lukien.

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus lähisukulaisen kuolemantapauksen johdosta tehdystä omasta ja mukana seuraavien perheenjäsenten edestakaisesta matkasta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista (*hautajaismatkakorvaus*). Lähisukulaisella tarkoite-

taan perheenjäsentä, virkamiehen tai hänen puolisonsa vanhempaa taikka virkamiehen tai hänen puolisonsa huollettavana ollutta muuta kuin 2 §:n perusteella perheenjäseneksi katsottavaa lasta. Oikeus matkakorvaukseen virkamiehen kuolemantapauksen johdosta on mukana seuranneilla perheenjäsenillä. Korvauksen saajalla on oikeus korvaukseen saman kuolemantapauksen johdosta enintään yhdestä edestakaisesta matkasta.

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus myös kotiapulaisen muuttomatkastasta ja kotilomamatkastasta. Muuttomatkakorvauksen edellytyksenä on, että kotiapulaisen palvelussuhde kestää vähintään yhdeksän kuukautta. Matkakorvausta voidaan maksaa kalenterivuoden aikana enintään yhdestä kotiapulaisesta. Muutoin kotiapulaisen matkakorvauksiin sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään.

Ulkoasiainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1—5 momentissa tarkoitettujen matkojen määristä, korvattavien kustannusten määräytymisperusteista ja korvausten suuruudesta.

## 15 §

### *Perheenjäseniin kohdistuvien korvausten toissijaisuus*

Virkamiehellä on oikeus saada tässä laissa säädetty perheenjäsenen perusteella maksettavat korvaukset vain siltä osin kuin puolisolalla ei ole oikeutta vastaavien etuuksien saamiseen muulta työnantajalta.

## 17 §

### *Korvaukset virkamiehen virkavapauden aikana*

Virkamiehellä on virkavapauden aikana oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin vastaavilla perusteilla ja vastaavassa suhteessa kuin valtion virkaehtosopimuksessa on sovittu virkamiehelle virkavapauden aikana maksettavasta palkkauksesta. Virkamiehellä on kuitenkin oikeus saada asuntokorvaus ja koulutuskorvaus täysimääräisinä.

Virkamiehellä on oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin myös siltä ajalta, jonka hän valtion virkaehtosopimuksessa sovitun

äitiysvapaan palkallisena aikana on palkattomalla isyysvapaalla.

Edellä tässä pykälässä säädettyjen korvausten maksamisen edellytyksenä on, että virkamies asuu virkavapauden aikana asemapaikalla.

#### 21 §

##### *Korvaukset korkean turvallisuusriskin asemapaikoissa*

Korkean turvallisuusriskin asemapaikat määritellään ulkoasiainministeriön asetuksella. Korkean turvallisuusriskin asemapaikkaan määrätyllä virkamiehellä ei ole oikeutta lasta tai perheenjäsentä koskeviin korvauksiin sen mukaan kuin ulkoasiainministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Sen sijaan virkamiehellä on tällöin erityisolosuhteista johtuvista syistä oikeus kotilomamatkakorvaukseen vähintään kaksi kertaa kutakin täyttä vuoden ajanjaksoa kohden toimikauden alkamisesta lukien.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 2010

**Tasavallan Presidentti**

**TARJA HALONEN**

#### 27 §

##### *Takaisinperintä*

Maksettu korvaus voidaan periä takaisin, jos korvauksen saamisen edellytys ei täyty. Korvausta ei kuitenkaan peritä takaisin, jos toimikautta tai asumista koskevan edellytyksen täyttymättä jääminen johtuu virkamiehen tai perheenjäsenen sairaudesta, virkamiehestä riippumattomasta syystä toteutetusta siirrosta toiseen toimipaikkaan taikka muusta vastaavasta ulkoasiainministeriön hyväksymästä syystä. Muutoin tässä laissa tarkoitettujen korvausten takaisinperintään sovelletaan, mitä valtion virkamieslain (750/1994) 60 ja 61 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ulkoasiainministeri *Alexander Stubb*

*Liite  
Rinnakkaisteksti*

## Laki

### ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*kumotaan* ulkomaanedustuksen korvauksista 29 päivänä kesäkuuta 2006 annetun lain (596/2006) 26 §,  
*muutetaan* 2, 4, 6 ja 7 §, 9 §:n 1 momentti, 10, 15, 17, 21 ja 27 §, sellaisina kuin niistä ovat 6, 7 ja 10 § osaksi laissa 853/2006 ja 21 § laissa 642/2007, sekä  
*lisätään* lakiin uusi 9 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki*

*Ehdotus*

2 §

2 §

*Määritelmät*

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *puolisolla* virkamiehen aviopuolisoa tai virkamiehen kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää avopuolisoa, jos avopuolisot ovat todistettavasti asuneet yhdessä vähintään kaksi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen lapsi;

2) *lapsella*:

a) virkamiehen alle 18-vuotiasta lasta, jonka huoltaja virkamies on ja joka ei ansaitse elatustaan omalla työllään;

b) puolison alle 18-vuotiasta lasta, jonka huoltaja puoliso on, joka ei ansaitse elatustaan omalla työllään ja joka asuu tai on asunut samassa taloudessa virkamiehen kanssa;

c) virkamiehen alle 20-vuotiasta lasta, jonka huoltaja virkamies oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta, joka ei ansaitse elatustaan omalla työllään ja joka päätoimisesti opiskelee lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa;

d) puolison alle 20-vuotiasta lasta, jonka huoltaja puoliso oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta, joka ei ansaitse elatustaan omalla työllään, joka päätoimisesti opiskelee lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa ja joka

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *virkamiehellä ulkoasiainhallinnon virkamiestä, jonka virkapaikkana on edustusto;*

2) *puolisolla* virkamiehen aviopuolisoa tai virkamiehen kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää avopuolisoa, jos avopuolisot ovat todistettavasti asuneet yhdessä vähintään kaksi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen lapsi;

3) *lapsella*:

a) virkamiehen alle 20-vuotiasta lasta, jonka huoltaja virkamies on tai oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta ja joka ei ansaitse elatustaan omalla työllään;

b) puolison alle 20-vuotiasta lasta, jonka huoltaja puoliso on tai oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta ja joka ei ansaitse elatustaan omalla työllään;

*asuu tai on asunut samassa taloudessa virkamiehen kanssa; tai*

e) samassa taloudessa virkamiehen kanssa asuvaa virkamiehen tai puolison 18 vuotta täyttäneitä lasta, jonka huoltaja virkamies tai puoliso oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta ja joka sairauden, vian tai vamman vuoksi ei kykene elättämään itseään omalla työllään;

3) *perheenjäsenellä* puolisoa tai lasta;

4) *mukana seuraavalla perheenjäsenellä* puolisoa tai lasta, joka pysyvästi, vähintään kuuden kuukauden ajan yhtäjaksoisesti oleskelee asemapaikassa ja asuu samassa taloudessa virkamiehen kanssa;

5) *kotiapulaisella* kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetussa laissa (951/1977) tarkoitettua työntekijää, joka on työsopimussuhteessa virkamieheen ja joka välittömästi ennen palvelussuhteen alkamista asui Suomessa;

6) *asemapaikalla* edustuston sijaintipaikkaa; ja

7) *asemamaalla* edustuston sijaintivaltiota.

#### 4 §

##### *Paikalliskorotus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus ulkomaanedustuksen asemapaikalla suoritettua työstä ja paikallisista olosuhteista johtuvista erityisistä menoista (paikalliskorotus) siltä ajalta, jolloin virkamiehen virkapaikkana on ulkomaanedustuksen asemapaikka. *Ulkomaanedustukseen siirryttäessä paikalliskorotusta maksetaan siitä lukien, kun virkamies on toimikauden alkaessa saapunut asemapaikalle hoitamaan virkatehtäviään.*

Paikalliskorotuksen suuruus määräytyy siten, että virkamiehen virkanimikkeeseen tai tehtävän vaatimusten sekä virkamiehen perheellisuuden perusteella määriteltä paikalliskorotuksen perusarvo kerrotaan asemapaikan hintatasoon perustuvalla kalleuskertoimella ja valuuttakertoimella.

Paikalliskorotuksen perusarvoista, kalleuskertoimista ja virkanimikkeiden rinnastuksista säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella. Valuuttakerroin määräytyy ulkoasiainministeriön vahvistaman tilikurssin mukaan.

Virkamiehellä on oikeus saada paikalliskorotukseen korotus hänen mukanaan seuraavan puolison perusteella (paikalliskorotuksen

c) samassa taloudessa virkamiehen kanssa asuvaa virkamiehen tai puolison 20 vuotta täyttäneitä lasta, jonka huoltaja virkamies tai puoliso oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta ja joka sairauden, vian tai vamman vuoksi ei kykene elättämään itseään omalla työllään;

4) *perheenjäsenellä* puolisoa tai lasta;

5) *mukana seuraavalla perheenjäsenellä* puolisoa tai lasta, joka *asuu asemapaikalla samassa taloudessa virkamiehen kanssa; mukana seuraamiseksi ei kuitenkaan katsota alle kuuden kuukauden pituista asumista;*

6) *kotiapulaisella* kotitaloustyöntekijän työsuhteesta annetussa laissa (951/1977) tarkoitettua työntekijää, joka on työsopimussuhteessa virkamieheen ja joka välittömästi ennen palvelussuhteen alkamista asui Suomessa;

7) *asemapaikalla* edustuston sijaintipaikkaa; ja

8) *asemamaalla* edustuston sijaintivaltiota.

#### 4 §

##### *Paikalliskorotus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus ulkomaanedustuksen asemapaikalla suoritettua työstä ja paikallisista olosuhteista johtuvien erityisten menojen kattamiseksi (paikalliskorotus). Paikalliskorotuksen suuruus määräytyy siten, että virkamiehen virkanimikkeeseen tai tehtävän vaatimusten sekä virkamiehen perheellisuuden perusteella määriteltä paikalliskorotuksen perusarvo kerrotaan asemapaikan hintatasoon perustuvalla kalleuskertoimella ja valuuttakertoimella. *Paikalliskorotus maksetaan virkamiehen toimikauden ajalta, jollei 16—18 tai 20 §:stä muuta johdu.*

Virkamiehellä on oikeus saada paikalliskorotukseen korotus hänen mukanaan seuraavan puolison perusteella (*puolisokorotus*).

puolisokorotus). Virkamiehellä on lisäksi oikeus saada paikalliskorotukseen korotus lapsen perusteella (paikalliskorotuksen lapsikorotus). Puolisokorotuksen ja lapsikorotuksen suuruudesta säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella. *Oikeus lapsikorotukseen on kuitenkin vain opintotukilain (65/1994) nojalla myönnetyn opintorahan määrän ylittävältä osalta.*

*Virkamiehellä on oikeus puolisokorotukseen myös siltä ajalta, jonka puoliso on väliaikaisesti poissa asemapaikalta, jos puolison väliaikainen poissaolo kestää enintään 120 vuorokautta vuodessa tai, jos puoliso oleskelee asemapaikalla yhteensä alle vuoden, enintään 10 vuorokautta kuukaudessa.*

## 6 §

*Varustautumiskorvaus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus ulkomaanedustukseen siirtymisestä johtuvia välttämättömiä hankintoja varten (varustautumiskorvaus), jos virkamies siirron yhteydessä muuttaa asemapaikalle *asemamaan ulkopuolelta* ja hänen toimikautensa asemapaikalla kestää vähintään yhden vuoden.

Varustautumiskorvauksen suuruus määräytyy virkamiehen virkanimikkeen tai tehtävän vaatimusten sekä virkamiehen perheellisyyden ja sen mukaan, kuinka pitkä aika edellisestä korvaukseen oikeuttaneesta siirrosta on kulunut.

Tarkemmat säännökset varustautumiskorvauksen määristä ja määräytymisestä annetaan ulkoasiainministeriön asetuksella.

## 7 §

*Muuttokorvaus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus ulkomaanedustuksen asemapaikalle tai asemapaikalta Suomeen siirtymisestä johtuvista hänen omansa tai hänen mukanaan seuraavan perheenjäsenen henkilökohtaisen matkatavaran ja koti-irtaimiston pakkaamis-, kuljetus-, purkamis-, välivarastointi- ja vakuutuskustannuksista (muuttokorvaus), jos virkamiehen toimikausi asemapaikalla kestää vähin-

*Puolisokorotusta voidaan alentaa tai jättää se myöntämättä puolison ansiotulojen perusteella siten kuin ulkoasiainministeriön asetuksella säädetään.*

*Lisäksi virkamiehellä on oikeus saada paikalliskorotukseen korotus mukana seuraavan lapsen perusteella (lapsikorotus).*

*Paikalliskorotuksen, puolisokorotuksen ja lapsikorotuksen tarkemmasta määräytymisestä ja suuruudesta säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella. Valuuttakerroin määräytyy ulkoasiainministeriön vahvistaman tilikurssin mukaan.*

## 6 §

*Varustautumiskorvaus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus ulkomaanedustukseen siirtymisestä johtuvia välttämättömiä hankintoja varten (*varustautumiskorvaus*), jos virkamies siirron yhteydessä muuttaa asemapaikalle, hänen toimikautensa asemapaikalla kestää vähintään *yksitoista kuukautta ja edellisestä korvaukseen oikeuttaneesta siirrosta on kulunut vähintään kolme vuotta.*

Varustautumiskorvauksen suuruus määräytyy virkamiehen virkanimikkeen tai tehtävän vaatimusten, *toimikauden pituuden* sekä virkamiehen perheellisyyden ja sen mukaan, kuinka pitkä aika edellisestä korvaukseen oikeuttaneesta siirrosta on kulunut.

Tarkemmat säännökset varustautumiskorvauksen *määräytymisestä ja suuruudesta* annetaan ulkoasiainministeriön asetuksella.

## 7 §

*Muuttokorvaus*

*Toimikauden alkamisen ja päättymisen yhteydessä virkamiehellä on oikeus saada korvaus asemapaikalle ja asemapaikalta pois siirtymisen johdosta tapahtuvasta virkamiehen ja mukana seuraavien perheenjäsenten asuinpaikan muuttamisesta aiheutuvista kustannuksista (muuttokorvaus). Mukana seuraavaan perheenjäseneseen kohdistuva osuus muuttokorvauksesta voidaan hakemuksesta*

tään yhden vuoden. Virkamiehen toimikauden päättyessä muuttokorvauksen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että virkamies, tai mukana seuraavan perheenjäsenen muuttokorvauksen osalta perheenjäsen, muuttaa asemapaikalta kolmen kuukauden kuluessa virkamiehen toimikauden päättymisestä. Jos edellä tarkoitettu perheenjäsen on koulua käyvä lapsi, edellytyksenä kuitenkin on, että lapsi muuttaa asemapaikalta viimeistään viipymättä sen lukukauden päätyttyä, jonka kuluessa virkamiehen toimikausi päättyi.

Muuttokorvauksen suuruus määräytyy virkamiehen virkanimikkeen tai tehtävän vaatimusten samoin kuin virkamiehen mukana seuraavien perheenjäsenten lukumäärän sekä muutettavan matkan perusteella. Korvattavien muuttokuutioiden määrästä sekä muuttokuutioiden ja -reittien korvausmääristä säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella.

Jos asemapaikalle muutetaan muualta kuin Suomesta tai virkamiehen edellisestä asemapaikasta, muuttokorvaus on kuitenkin enintään Suomen ja asemapaikan välisestä muutosta suoritettavan muuttokorvauksen suuruisen. Virkamiehen ulkoasiainhallinnon toimikauden päättyessä suoritettava muuttokorvaus on enintään Suomeen muuttamisesta suoritettavan muuttokorvauksen suuruisen.

Alle vuoden kestävä toimikauden muuttokorvauksesta on voimassa, mitä edellä muuttokorvauksesta on säädetty. Korvauksen suuruuden määräytymisperusteena otetaan kuitenkin huomioon 2 momentissa säädettyjen seikkojen lisäksi toimikauden pituus.

## 9 §

*Koulutuskorvaus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus hänen mukanaan seuraavan lapsen esi-, perus-, lukio- ja ammatillisesta perusopetuksesta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista, jos virkamiehen toimikausi kestää vähintään yhden vuoden (koulutuskorvaus). Virkamiehellä on oikeus saada korvaus esiopetuskustannuksista kuitenkin vain, jos opetusta saava lapsi on täyttänyt viisi vuotta ja kysymys on ensimmäiselle varsinaisista koululuokkaa välittömästi edeltävälle luokalle annettavasta selaisesta opetuksesta, jonka saaminen on lap-

myöntää erikseen. Jos virkamies toimikauden päättyessä jää virkavapaalle ja asuu edelleen asemapaikalla, muuttokorvaus voidaan myöntää virkavapauden päättyessä.

Korvauksen perusteena ovat arvioidut henkilökohtaisen matkatavaran ja muutossa kuljetettavan irtaimiston pakkaamis-, kuljetus-, purkamis-, välivarastointi- ja vakuutuskustannukset. Korvauksen suuruus määräytyy muuttoreitin, laskennallisten muuttokuutioiden ja mahdollisten erillisten kuluerien perusteella. Laskennalliset muuttokuutiot määritellään virkamiehen virkanimikkeen tai tehtävän vaatimusten sekä virkamiehen mukana seuraavien perheenjäsenten perusteella. Lisäksi muuttokuutioiden määrään voivat vaikuttaa toimikauden pituus ja asunnon mahdollinen kalustus. Tarkemmat säännökset laskennallisista muuttokuutioista ja muuttokorvauksen suuruudesta annetaan ulkoasiainministeriön asetuksella.

Jos asemapaikalle muutetaan muualta kuin Helsingistä tai virkamiehen edellisestä asemapaikasta taikka asemapaikalta muutetaan muualle kuin Helsinkiin tai toiseen asemapaikkaan, muuttokorvaus maksetaan lähinnä vastaavan muuttoreitin mukaisesti, kuitenkin enintään Helsingin ja asemapaikan välisestä muutosta suoritettavan muuttokorvauksen suuruisena.

## 9 §

*Koulutuskorvaus*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus hänen mukanaan seuraavan lapsen esi-, perus-, lukio- ja ammatillisesta perusopetuksesta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista, jos virkamiehen toimikausi kestää vähintään yhden vuoden (koulutuskorvaus). Oikeus koulutuskorvaukseen alkaa lukuvuoden alusta sinä kalenterivuonna, jonka aikana lapsi täyttää viisi vuotta ja päättyy sen lukukauden lopussa, jonka aikana lapsi täyttää 20 vuotta.

Voimassa oleva laki

sen koulunkäynnin kannalta perusteltua. Oikeus koulutuskorvauksen saamiseen päättyy sen lukukauden lopussa, jonka aikana lapsi täyttää 20 vuotta.

---

9 a §

*Päivähoitokorvaus*

*Virkamiehellä on oikeus saada korvaus hänen mukanaan seuraavan lapsen päivähoitosta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista (päivähoitokorvaus). Korvauksen edellytyksenä on hoidon järjestäminen ulkoasiainministeriön hyväksymässä hoitopaikassa. Ulkoasiainministeriön asetuksella voidaan säätää korvaukselle enimmäismäärä ja omavastuuosuus.*

*Oikeus päivähoitokorvaukseen alkaa seuraavan kalenterikuukauden alusta lapsen täytettyä kolme vuotta ja päättyy, kun oikeus koulutuskorvaukseen alkaa. Korvauksen alkamisajankohdan aikaistamisesta voidaan säätää ulkoasiainministeriön asetuksella.*

10 §

*Matkakorvaukset*

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus asiainkuuluvista virkamiehen ja hänen mukanaan seuraavien perheenjäsenten muuttomatkoista ja Suomeen kohdistuvista kotilomatkoista, virkamiehen ja asemamaan ulkopuolella asuvan perheenjäsenen tapaamismatkoista sekä lähisukulaisen kuolemantapausten johdosta Suomeen tehdyistä matkoista aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista.

Oikeus korvaukseen edestakaisesta kotilomatmatkasta on joka toinen vuosi, jos virkamiehen asemapaikka on Euroopassa, ja joka vuosi, jos virkamiehen asemapaikka on Euroopan ulkopuolella. Korvauksen edellytyksenä on lisäksi se, että virkamiehen toimikautsi asemapaikalla on alkanut viimeistään kor-

10 §

*Matkakorvaukset*

*Edellä 7 §:ssä tarkoitetun muuton yhteydessä virkamiehellä on oikeus saada korvaus oman ja mukana seuraavien perheenjäsenten muuttomatkan kustannuksista (muuttomatkakorvaus). Korvaus maksetaan muuttoreitin mukaisesti. Jos virkamies toimikauden päättyessä jää virkavapaalle ulkoasiainhallinnon palveluksesta ja asuu edelleen asemapaikalla, muuttomatkakorvaus voidaan virkamiehen hakemuksesta myöntää virkavapauden päättymisen yhteydessä. Muualta kuin Suomesta tai asemapaikalta sekä muualle kuin Suomeen tai asemapaikalle muutettaessa muuttomatkakorvaus maksetaan enintään sen suuruisena, mitä asemapaikan ja Suomen välisestä muuttomatkastasta olisi maksettu.*

*Virkamiehellä on oikeus saada korvaus omasta ja mukana seuraavien perheenjäsenten edestakaisesta matkasta asemapaikalta Suomeen aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista (kotilomatmatkakorvaus) vähintään kerran kutakin täyttä vuoden ajanjaksoa kohden toimikauden alkamisesta lukien.*

vausvuoden huhtikuun ensimmäisenä päivänä, sekä yhtäjaksoisesti Suomessa vietettävä kohtuullinen vuosiloma- tai muu oleskelujakso, josta säädetään tarkemmin ulkoasiainministeriön asetuksella. Oikeutta korvaukseen ei ole, jos kotilomamatka alkaa alle neljä kuukautta ennen kuin virkamies tai mukana seuraava perheenjäsen muuttaa Suomeen tai jos kotilomamatka alkaa alle neljä kuukautta ennen kuin virkamiehen virkasuhde päättyy.

Virkamies voi saada tapaamismatkakorvausta enintään kahdesta virkamiehen tai asemapaikan ulkopuolella asuvan perheenjäsenen edestakaisesta matkasta vuodessa. Tarkemmat säännökset korvattavista matkoista ja korvauksen määräytymisestä annetaan ulkoasiainministeriön asetuksella.

Edellä 1 momentissa mainitulla lähisukulaisella tarkoitetaan tässä laissa lain 2 §:ssä tarkoitettua perheenjäsentä, virkamiehen tai hänen puolisonsa vanhempaa taikka virkamiehen tai hänen puolisonsa huollettavana ollutta muuta kuin tämän lain 2 §:n perusteella perheenjäseneksi katsottavaa lasta. Kuolemantapauksen johdosta tehdyn matkan korvattavia kustannuksia ovat virkamiehen, hänen puolisonsa tai muun mukana seuraavan perheenjäsenen matkakulut sen mukaan kuin ulkoasiainministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Oikeus matkakorvaukseen virkamiehen kuolemantapauksen johdosta on mukana seuranneella perheenjäsenellä. Oikeus korvaukseen on saman kuolemantapauksen yhteydessä enintään yhdestä edestakaisesta matkasta ja vain, jos virkamies tai mukana seuraava perheenjäsen ei saa korvausta yksityisesti ottamansa vakuutuksen perusteella.

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus asiankuuluvista kotiapulaisen muuttomatkoista ja yhdestä vuosittaisesta Suomen ja asemapaikan välisestä edestakaisesta matkasta (kotiapulaisen kotilomamatka) aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista, jos kotiapulaisen palvelussuhde kestää vähintään yhdeksän kuukautta. Edellytyksenä kotiapulaisen kotilomamatkan korvaamiselle on lisäksi, että kyseisen kalenterivuoden aikana ei korvata kotiapulaisen muuttomatkaa ja että kotiapulaisen palvelussuhde jatkuu seuraavalle ka-

*Virkamiehellä on oikeus saada korvaus asemapaikan ulkopuolella asuvien perheenjäsenen edestakaisesta tapaamismatkasta perheenjäsenen pysyvältä asuinpaikalta virkamiehen asemapaikalle tai Helsinkiin taikka virkamiehen tai puolison matkasta asemapaikalta perheenjäsenen pysyväälle asuinpaikalle (tapaamismatkakorvaus) vähintään keran kutakin täyttä vuoden ajanjaksoa kohden toimikauden alkamisesta lukien.*

*Virkamiehellä on oikeus saada korvaus lähisukulaisen kuolemantapauksen johdosta tehdystä omasta ja mukana seuraavien perheenjäsenen edestakaisesta matkasta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista (hautajaismatkakorvaus). Lähisukulaisella tarkoitetaan perheenjäsentä, virkamiehen tai hänen puolisonsa vanhempaa taikka virkamiehen tai hänen puolisonsa huollettavana ollutta muuta kuin 2 §:n perusteella perheenjäseneksi katsottavaa lasta. Oikeus matkakorvaukseen virkamiehen kuolemantapauksen johdosta on mukana seuranneilla perheenjäsenillä. Korvauksen saajalla on oikeus korvaukseen saman kuolemantapauksen johdosta enintään yhdestä edestakaisesta matkasta.*

*Virkamiehellä on oikeus saada korvaus myös kotiapulaisen muuttomatkasta ja kotilomamatkasta. Muuttomatkakorvauksen edellytyksenä on, että kotiapulaisen palvelussuhde kestää vähintään yhdeksän kuukautta. Matkakorvausta voidaan maksaa kalenterivuoden aikana enintään yhdestä kotiapulaisesta. Muutoin kotiapulaisen matkakorvauksiin sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään.*



lenterivuodelle. Kotiapulaisen kotilomamatkan korvauksen edellytyksenä on lisäksi, että kotiapulainen oleskelee matkallaan Suomessa yhtäjaksoisesti kohtuullisen ajan, josta säädetään tarkemmin ulkoasiainministeriön asetuksella.

Muuttomatkan ajalta virkamiehellä ja hänen mukanaan seuraavilla perheenjäsenillä on oikeus päivärahaan. Lapsen muuttomatkan osalta päiväraha on kuitenkin vain 50 prosenttia virkamiehelle maksettavasta määrästä.

Edellä 1–5 momentissa tarkoitettuihin korvauksiin ja 6 momentissa tarkoitettuihin päivärahoihin noudatetaan soveltuvin osin valtion matkustussääntöä sen mukaan kuin ulkoasiainministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

## 15 §

*Korvaukset puolison saadessa muita tuloja tai korvauksia*

*Virkamiehen paikalliskorotuksen puoliskorotusta alennetaan, jos hänen mukanaan seuraavan puolison muut kuin 14 §:ssä tarkoitettut työ- tai ansiotulot ylittävät työttömyysturvalaissa (1290/2002) tarkoitettun peruspäivärahan 25-kertaisen määrän kuukaudessa. Puolisokorotusta alennetaan puolelta siitä tulojen määrästä, joka ylittää peruspäivärahan edellä sanotun määrän kuukaudessa. Virkamiehellä on oikeus saada muut tässä laissa säädettyt perheenjäsenen perusteella maksettavat korvaukset ja korotukset vain siltä osin kuin puolison muu työnantaja ei niitä maksa.*

## 17 §

*Korvaukset virkamiehen virkavapauden aikana*

Virkamiehellä on virkavapauden aikana oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin vastaavilla perusteilla ja vastaavassa suhteessa kuin valtion virkaehtosopimuksessa on sovittu virkamiehelle virkavapauden aikana maksettavasta palkkauksesta. Virkamiehellä on kuitenkin oikeus saada asuntokorvaus ja koulutuskorvaus täysimääräisinä.

Virkamiehellä on oikeus tässä laissa sää-

*Ulkoasiainministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1–5 momentissa tarkoitettujen matkojen määrästä, korvattavien kustannusten määräytymisperusteista ja korvausten suuruudesta.*

## 15 §

*Perheenjäseniin kohdistuvien korvausten toissijaisuus*

Virkamiehellä on oikeus saada tässä laissa säädetty perheenjäsenen perusteella maksettavat korvaukset vain siltä osin kuin puolisoilla ei ole oikeutta vastaavien etuuksien saamiseen muulta työnantajalta.

## 17 §

*Korvaukset virkamiehen virkavapauden aikana*

Virkamiehellä on virkavapauden aikana oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin vastaavilla perusteilla ja vastaavassa suhteessa kuin valtion virkaehtosopimuksessa on sovittu virkamiehelle virkavapauden aikana maksettavasta palkkauksesta. Virkamiehellä on kuitenkin oikeus saada asuntokorvaus ja koulutuskorvaus täysimääräisinä.

Virkamiehellä on oikeus tässä laissa sää-

dettyihin korvauksiin myös siltä ajalta, jonka hän valtion virkaehtosopimuksessa sovitun äitiysvapaan palkallisena aikana on palkattomalla isyysvapaalla.

## 21 §

*Korvaukset määräaikaisessa palvelussuhteessa*

Ulkoasiainhallinnon määräaikaisessa virkasuhteessa olevalla sekä ulkoasiainhallinnon virkaan määräajaksi nimitetyllä, ulko- ja maanedustukseen määrättyllä virkamiehellä on oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin. Hänelle maksettavan varustautumiskorvauksen määrä on kuitenkin 50 prosenttia 6 §:ssä tarkoitetun varustautumiskorvauksen määrästä.

Mitä 1 momentissa säädetään varustautumiskorvauksesta, ei sovelleta määräaikaiseen avustajaan.

## 27 §

*Takaisinperintä*

Aiheettomasti maksettu korvaus voidaan periä takaisin siten kuin valtion virkamieslain (750/1994) 60 ja 61 §:ssä säädetään.

dettyihin korvauksiin myös siltä ajalta, jonka hän valtion virkaehtosopimuksessa sovitun äitiysvapaan palkallisena aikana on palkattomalla isyysvapaalla.

*Edellä tässä pykälässä säädettyjen korvausten maksamisen edellytyksenä on, että virkamies asuu virkavapauden aikana asemapaikalla.*

## 21 §

*Korvaukset korkean turvallisuusriskin asemapaikoissa*

*Korkean turvallisuusriskin asemapaikat määritellään ulkoasiainministeriön asetuksella. Korkean turvallisuusriskin asemapaikkaan määrättyllä virkamiehellä ei ole oikeutta lasta tai perheenjäsentä koskeviin korvauksiin sen mukaan kuin ulkoasiainministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Sen sijaan virkamiehellä on tällöin erityisolosuhteista johtuvista syistä oikeus kotilomamatkakorvaukseen vähintään kaksi kertaa kutakin täyttä vuoden ajanjaksoa kohden toimikauden alkamisesta lukien.*

## 27 §

*Takaisinperintä*

*Maksettu korvaus voidaan periä takaisin, jos korvauksen saamisen edellytys ei täyty. Korvausta ei kuitenkaan periä takaisin, jos toimikautta tai asumista koskevan edellytyksen täyttymättä jääminen johtuu virkamiehen tai perheenjäsenen sairaudesta, virkamiehestä riippumattomasta syystä toteutetusta siirrosta toiseen toimipaikkaan taikka muusta vastaavasta ulkoasiainministeriön hyväksymästä syystä. Muutoin tässä laissa tarkoitettujen korvausten takaisinperintään sovelletaan, mitä valtion virkamieslain (750/1994) 60 ja 61 §:ssä säädetään.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .*

*Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.*